

ศิ ๒ ย์ คิ ต ลั ำ ง ค ฐ

ผู้ใดที่คนอื่นได้ทำคุณไว้ในกาลก่อน
แล้วภายหลังเบียดเบียนเขาด้วยความชั่ว
ผู้นั้นชื่อว่า เป็นคนอกตัญญู
ย่อมไม่พบกับความเจริญทั้งหลาย

ศิษย์คิดล้างครู

๓๓

เราทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีสิ่งที่จะต้องศึกษาควบคู่กันไปอยู่ ๒ ประการ คือ การศึกษาวิชาความรู้ในทางโลก และการศึกษาวิชาในทางธรรม การศึกษาความรู้ทางโลก มีเป้าหมายเพียงเพื่อให้เรารู้จักวิธีการแสวงหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงชีพ เพื่อให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ส่วนการศึกษาคำรู้ในทางธรรมนั้นมีเป้าหมายเพื่อฝึกฝนอบรมจิตใจของเรา ให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อจะได้เข้าถึงแหล่งแห่งความรู้ที่สมบูรณ์ เป็นความรู้เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ให้เข้าถึงความสุขอันแท้จริงที่มีอยู่ภายในตน

มีพระบาลีกล่าวไว้ใน ขุททกนิกาย เปตวัตถุ ว่า

“โย ปุพฺเพ กตกลยาโณ ปจฺจมา ปาเปเน ทิสฺสิต
อลฺลปาณิหโต โปโส น โส ภทฺธานิ ปสฺสติ

ผู้ใดที่คนอื่นได้ทำคุณไว้ในกาลก่อน แล้วภายหลังเบียดเบียนเขาด้วยความชั่ว ผู้นั้นชื่อว่า เป็นคนอกตัญญู ย่อมไม่พบกับความเจริญทั้งหลาย”

ในหมู่มนุษย์มีบุคคลที่หาได้ยากในโลกอยู่ ๒ ประเภท คือ บุคคลที่ทำความดีแก่ผู้อื่นก่อน โดยไม่หวังผลตอบแทน ทำด้วยใจที่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยเมตตา เช่นพ่อแม่ครูบาอาจารย์เป็นต้น เรียกบุคคลเหล่านี้ว่าบุพการี และบุคคลที่รู้สำนึกในบุญคุณของ

ศิษย์คิดล้างครุ

๗๔

บุพการี แล้วหาโอกาสตอบแทนพระคุณ เราเรียกว่าคนกตัญญู กตเวที บุคคล ๒ ประเภทนี้หาได้ยาก เพราะคนส่วนใหญ่ ไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ จิตถูกอวิชชาเข้าครอบงำ ทำให้มองไม่เห็นคุณความดีของผู้อื่น จึงไม่คิดที่จะตอบแทนบุญคุณใคร

ผู้มีความกตัญญู ถึงแม้ดวงตาทั้งสองข้างจะมีตบอด แต่ดวงใจไม่มีตบอด ดวงใจของเขาสว่างไสว พอที่จะเห็นคุณธรรมความดีของผู้อื่นที่ได้ทำไว้กับตน หากเป็นคนใจมีตบอดเสียแล้ว แม้จะได้รับอุปการคุณมากมายเพียงใดก็ตาม ก็ยังไม่คิดที่จะตอบแทน เป็นเพียงผู้รับที่ไม่มีความกตัญญูรู้คุณต่อใครๆ ถ้าได้โอกาสนี้ก็จะประทุษร้ายเขา เหมือนงูเห่าที่ชามานาเลี้ยงไว้ ในที่สุดก็แว้งกัดชามานาจนถึงแก่ความตาย

หากปรารถนาจะประสบความสุข ความสำเร็จในชีวิต ต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณธรรม ๒ ประการคือ ความกตัญญู กตเวทีเป็นพื้นฐาน เราก็คงเช่นเดียวกัน ควรมีความกตัญญูรู้คุณในท่านผู้มีอุปการคุณเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นคุณพ่อคุณแม่ ครูบาอาจารย์ หรือแม้กระทั่งสัตว์เดียรัจฉานที่มีจิตใจประเสริฐ และมีบุญคุณต่อเรา ก็ควรหาโอกาสตอบแทนคุณให้ได้ ไม่ควรประทุษร้ายน้ำใจท่านผู้มีคุณ เพราะความอกตัญญูจะเป็นเหตุให้ชีวิตต้องพบกับความพินาศ

ศิษย์คิดล่างครู

๓๕

เหมือนดังเรื่องของมุลิละผู้หลงลืมตัว เมื่อได้รับความรู้จากอาจารย์แล้ว ก็หวังอยากเด่นอยากดังกว่าอาจารย์ ทำให้ถึงความพินาศย่อยยับ เป็นคนสูญเสียอนาคตไปในที่สุด

*ในสมัยนั้น พระโพธิสัตว์ถือกำเนิดเป็นศิลปิน ชื่อ **คุตติละ** เป็นผู้มีความชำนาญในการดัดสีตีเป่า มีความสามารถในการเล่นดนตรีทุกชนิด จนได้เป็นอาจารย์สอนดนตรีของผู้มีชื่อเสียง ส่งผลให้ท่านเป็นที่รู้จักไปทั่วทั้งชมพูทวีป ทำให้มีลูกศิษย์ลูกหาจากทั่วทุกสารทิศมาขอเรียนวิชามากมาย

ต่อมามีเด็กหนุ่มคนหนึ่งชื่อ **มุลิละ** ได้ยินกิตติศัพท์ของพระโพธิสัตว์ ก็ปรารถนาอยากจะได้วิชาติดพินบ้าง จึงเดินทางมาขอเรียนวิชาด้วย อาจารย์คุตติละเป็นผู้ฉลาดในการดูลักษณะของคน มองเพียงครู่เดียวก็รู้ว่า เด็กคนนี้เป็นคนไม่รู้จักบุญคุณคน ท่านจึงไม่รับไว้เป็นศิษย์ แต่มุลิละก็ไม่ย่อท้อ ได้เข้าไปหาบิดามารดาของท่านอาจารย์ คอยอุปัฏฐาก บำรุงท่านเป็นอย่างดี จนท่านมีความเอ็นดู แล้วขอร้องให้ช่วยเหลือฝากไว้เป็นศิษย์ พระโพธิสัตว์ไม่อยากขัดใจบิดามารดา จึงรับเขาไว้เป็นศิษย์ สอนศิลปะให้ทุกอย่างโดยไม่ปิดบังอำพราง เพราะความที่ท่านเป็นคนใจกว้าง ไม่เคยหวงวิชาความรู้เลย

ศิษย์คิดล้างครู

๓๖

ส่วนมุสิละนั้นเป็นคนเฉลียวฉลาดเรียนรู้ได้รวดเร็ว ไม่ช้าไม่นานก็เรียนจบศิลปะทั้งหมด เมื่อเรียนจบแล้วก็คิดว่า ถ้าหากเราได้แสดงศิลปะต่อหน้าพระที่นั่ง เราก็จะมีชื่อเสียงโด่งดังยิ่งกว่าอาจารย์ แล้วลามลัทธิการะทั้งหมดก็จะเป็นของเรา คิดได้ดังนี้ จึงบอกกับอาจารย์ว่า “กระผมประสงค์จะแสดงดนตรีต่อหน้าพระที่นั่ง ขอรบกวนอาจารย์ได้โปรดพาผมไปเข้าเฝ้าด้วย” อาจารย์ก็มีใจกรุณาต่อศิษย์อยู่แล้ว จึงได้พาไปเข้าเฝ้าพระราช

เมื่ออาจารย์ไปถึงพระราชวัง ได้กราบทูลพระราชว่า “ข้าแต่พระราชเจ้าผู้เจริญโปรดทอดพระเนตรความสามารถในการตีพิณของลูกศิษย์ของข้าพระองค์ด้วยเถิด” พระราชาได้ทรงสดับการตีพิณของมุสิละแล้ว ทรงพอพระทัยเป็นอย่างยิ่ง จึงมีรับสั่งให้รับราชการอยู่ในวัง พร้อมกับพระราชทานเงินเดือนให้ครึ่งหนึ่งของอาจารย์

มุสิละกราบทูลว่า ตนมีความสามารถพอๆ กับอาจารย์ จึงไม่ขอรับเงินเดือนที่ต่ำกว่าอาจารย์ ขอให้พระองค์พระราชทานเท่ากับอาจารย์เถิด พระราชาตรัสว่า “เจ้าอย่าพูดอย่างนั้น ธรรมดาอาจารย์ต้องได้รับมากกว่าศิษย์” มุสิละก็ไม่ยอม จากนั้นก็ออกไปประกาศให้มหาชนไปเป็นลัทธิขิยานในการประลองฝีมือการตีพิณระหว่างตนกับอาจารย์ ต่อหน้า

ศิษย์คิดล้างครู

๓๓

พระที่นั่งในอีก ๗ วันข้างหน้า

อาจารย์ได้ฟังดังนั้นก็รู้สึกทอถอนใจว่า “สู้สุดสำหรับสั่งสอนมา ก็หวังว่าจะให้เป็นตัวแทนแนะนำความรู้ต่อไป ไม่ได้หวังให้ไปแข่งดีกับใครเลย แต่จะมาทำแข่งกับครูเสียเอง กลายเป็นศิษย์คิดล้างครูเสียแล้ว” และตอนนี้ตัวอาจารย์เองก็แก่มาแล้ว คงสู้ศิษย์ออกตัณญ์คนนี้ไม่ไหว เพราะการประลองฝีมือจะต้องใช้กำลังมาก คนหนุ่มย่อมได้เปรียบคนแก่ และการที่ศิษย์กับอาจารย์จะมาต่อสู้กันเอง ก็เป็นเรื่องที่น่าอัปยศอย่างยิ่ง ยิ่งคิดก็ยิ่งรู้สึกเสียใจ ที่ศิษย์กลายเป็นคนอกตัญญู

เมื่อหาทางออกไม่ได้ อาจารย์คุตติละจึงคิดที่จะไปฆ่าตัวตาย เรื่องนี้จึงร้อนไปถึงพระอินทร์ ต้องเข้าไปหาพร้อมกับให้กำลังใจว่า “ท่านอาจารย์ ท่านเคยเป็นอาจารย์ของข้าพเจ้าในอดีตชาติ ข้าพเจ้าผู้เป็นศิษย์จะช่วยบรรเทาทุกข์ของท่านอาจารย์เอง ขอให้อาจารย์อย่าได้กังวลใจต่อไปอีกเลย” อาจารย์ได้ฟังดังนั้นรู้สึกชื่นใจ รู้สึกมีกำลังใจขึ้นมา แต่วิสัยของอาจารย์ ถึงอย่างไรก็ไม่คิดที่จะเอาชนะศิษย์ของตน คิดเพียงแค่ว่าสั่งสอนศิษย์ให้ได้สติกลับคืนมาเท่านั้น

ครั้นถึงวันที่ทำประลองพระราชพาพร้อมด้วยข้าราชการบริพาร ก็มาทอดพระเนตรดูการแข่งขัน เมื่อการแข่งขันเริ่มขึ้น ลูกศิษย์

ศิษย์คิดล้างครุ

๓๘

ได้ติดตามที่อาจารย์สอนมาจนหมด ซึ่งเป็นที่พอใจของ
มหาชนเป็นอย่างมากเลย เมื่อถึงเวลาของอาจารย์ พระอินทร์ก็
มายืนอยู่ในอากาศ ซึ่งมีแต่อาจารย์เท่านั้นที่มองเห็น พระอินทร์
ตรัสบอกให้อาจารย์ติดตามจิ้งหะที่แนะนำ ผสมผสานกับ
เสียงทิพย์ ทำให้เสียงพิณก้องกังวานไพเราะมากเป็นพิเศษ
ประหนึ่งว่าดนตรีทิพย์จากสรวงสวรรค์ไพเราะจับใจผู้ฟัง
มหาชนปรบมือดังสนั่นประหนึ่งว่าแผ่นดินจะทรุด และก็ตัดสิน
ให้อาจารย์เป็นฝ่ายชนะ พระราชาทรงกริ้วศิษย์ออกตัญญู จึงให้
ขับไล่ออกจากเมืองไป มหาชนต่างลุกฮือขึ้นมาเอาก้อนดิน
ท่อนไม้ขว้างปาจนนายมุสิละถึงแก่ความตาย จะเห็นได้ว่า
ชีวิตของเขาจากอนาคตที่กำลังจะรุ่งโรจน์ ต้องดับวูบลงทันที
เพราะความอกตัญญูของตนเอง

เพราะฉะนั้น เกิดเป็นคนควรรู้จักคุณคน ความกตัญญูเป็น
เครื่องหมายของคนดี พวกเราทั้งหลายต้องสำนึกไว้เสมอว่า
อย่าเป็นคนอกตัญญู เพราะคนไม่รู้คุณคน จะมีแต่ความเสื่อม
ควรรู้จักมองให้เห็นคุณความดีของผู้อื่น ซึ่งเบื้องต้นต้องมองให้
เห็นความดีความบริสุทธิ์ที่เกิดขึ้นในใจของเราเสียก่อน เมื่อใจ
ของเราบริสุทธิ์แล้ว จะสามารถมองเห็นคุณธรรมของผู้อื่น
ได้อย่างชัดเจน

การปฏิบัติธรรมด้วยการหมั่นทำใจให้หยุดนิ่ง ให้ใส

ศิษย์ดิล้างครู

๓๕

สะอาดบริสุทธิ์ เป็นสิ่งสำคัญ จะทำให้คุณธรรมเกิดขึ้นในใจ
เห็นคุณธรรมความดีของผู้อื่นได้อย่างแจ่มแจ้งอีกด้วย

เพราะฉะนั้น เราต้องหมั่นเพิ่มเติมความบริสุทธิ์ให้แก่
ตนเอง ด้วยการทำให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๓ ให้ได้
ตลอดเวลา แล้วฝึกคุณธรรมทั้งหยาบ และละเอียดควบคู่กันไป
ไม่ช้าเราก็จะได้เข้าถึงพระธรรมกายในตัว เข้าถึงผู้รู้ ผู้บริสุทธิ์
ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมกันทุกคน

